Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 15.11.2019 klo 9.00

Asia: HE 83/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 9 §:n ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Työllisyysrahaston asiantuntijalausunto

Yleistä

Työllisyysrahastolta on pyydetty asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 9 §:n ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.

Työllisyysrahasto kiittää mahdollisuudesta osallistua kuulemistilaisuuteen sekä antaa lausuntonsa asiassa.

1 Esityksen keskeiset tavoitteet

Esityksen tavoitteena on pidentää työuria ja edistää ikääntyneiden työllisyyttä, mutta ei muuttaa työnantajan omavastuujärjestelmän kannustimia eikä työttömyysturvan lisäpäivien rahoitusvastuita nykytilaan verrattuna. Työttömyysturvan yläikärajan nostolla on tarkoitus estää tilanteet, joissa oikeus työttömyysetuuteen voisi päättyä ennen alinta vanhuuseläkeikää.

Työllisyysrahasto pitää lakiesityksen tavoitteita kannatettavina, eikä sillä ole asetettuihin tavoitteisiin tai valittuun sääntelyn yleiseen toteutustapaan huomautettavaa. Asiantuntijalausuntonaan Työllisyysrahasto toteaa seuraavan.

2 Työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuteen esitetyt muutokset

Esityksellä ehdotetaan korotettavaksi työttömyysvakuutus-maksuvelvollisuuden yläikärajaa siten, että se seuraa työttömyysturvan myöntämisen yläikärajaa ja työntekijän eläkelain 11 §:ssä tarkoitettua alinta vanhuuseläkeikää. Vakuutusperiaatteen kannalta ehdotettu muutos työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuden yläikärajaan on Työllisyysrahaston näkemyksen mukaan perusteltu ja looginen ottaen huomioon etuuksia koskeva muutosehdotus ikärajaan.

3 Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksuvelvollisuuteen esitetyt muutokset

Työttömyysturvan omavastuumaksulla osittain rahoitettavan kauden pääteikärajojen nostaminen sekä rahoituslain 24 § 1 että 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa 63 vuodesta 64 vuoteen on Työllisyysrahaston näkemyksen mukaan perusteltua, jotta omavastuujärjestelmän tavoitteet lisäpäivien rahoituksessa toteutuisivat jatkossakin ja toisaalta jotta irtisanomiset eivät kohdistuisi vanhempiin ikäluokkiin, jotka voivat siirtyä vanhuuseläkkeelle ennen lisäpäiväoikeuden alkamista.

4 Ehdotettujen muutosten vaikutukset

Työllisyysrahasto yhtyy esityksessä esiin tuotuihin näkemyksiin esityksen taloudellisista vaikutuksista. Ehdotetut muutokset työttömyysturvan ja työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuuden yläikärajaan vaikuttavat aikanaan Työllisyysrahastoon sekä etuusmenoja että rahoitustuloja kasvattavasti. Työnantajan omavastuun pääteiän korottamisella ei ole juurikaan vaikutusta työttömyysvakuutusmaksuihin.

Ehdotetut muutokset edellyttävät muutoksia Työllisyysrahaston työttömyysvakuutusmaksuja koskevaan vakuutusjärjestelmään sekä rahaston ja työttömyysetuuden maksajien väliseen omavastuumaksujen ilmoitusliikenteeseen sekä rahaston omavastuumaksuasioiden käsittelyjärjestelmään. Järjestelmämuutosten arvioidaan olevan työmäärältään maltillisia, eikä niiden toteuttamisella ole kiire, koska muutosten konkreettiset vaikutukset realisoituvat vasta useampien vuosien päästä.

Kun lakimuutosten on ehdotettu tulevan voimaan 1 tammikuuta 2020, ehdotetuilla muutoksilla on välittömästi vaikutuksia Työllisyysrahastoon kuitenkin siten, että rahaston tulee ryhtyä toimiin sekä omien että muiden asiaan liittyvien tahojen ohjeistusten muuttamiseksi. Muutokset edellyttävät ohjeistusten päivittämisen lisäksi muun muassa muutosten huomioimista neuvonnassa ja muutoksista tiedottamista sekä myös sisäistä koulutusta.

Työllisyysrahasto

Janne Metsämäki

toimitusjohtaja